

Het gouden tijdperk van de Belgische jazz 1920 –1950 (OK)

De Pré-jazz : de Ragtime

Om het allemaal te verduidelijken moeten wij eerst terugkeren bij het begin : de ragtime. Dit was de eerste geschreven Afro-Amerikaanse muziek van rond de jaren 1900. Deze muziek werd ontwikkeld door zwarte of Creoolse muzikanten die een klassieke opleiding hadden genoten. De ragtime had een typische opbouw van contrasterende delen , zoals bij een rondo of een liedvorm in de klassieke muziek. Toch klonk deze muziek ook in bars en gelegenheden die minder deftig golden, Er is dus geen improvisatie en eigenlijk geen swing. De onbetwistbare koning van de ragtime was Scott Joplin die meer dan 600 composities schreef, met daarbij een ragtime-opera.

Hierbij een voorbeeld van een van die composities die rond 1900 ingespeeld werden op mechanische piano.

CD : EXTRA Ragtime op mechanische piano (op geponste – papieren- rol), door de creoolse componist Scott Joplin (1868-1917) nr 1 Euphonic sounds	2,50
--	------

Van Jass naar Jazz (Original *Dixieland Jazz Band*)

De eerste Amerikaanse jazzbands waren eigenlijk ragtime -orkesten die interpretaties brachten van piano-ragtimes. Die ragtimes werden eerst bewerkt voor salonorkest. . De ragtime-orkesten brachten daarop hun versie op straat , maar niet alle muzikanten konden muziek lezen . Het gevolg was dat ze wel het begin van elk thema meespeelden en de rest zo maar “uit de klak” speelden. Dat waren dus nog geen echte improvisaties maar collectieve variaties die ze speelden. Voor de echte improvisatie zullen we nog moeten wachten totdat Louis Armstrong als misschien de eerste het voorbeeld zal geven met zijn optredens als solist op trompet. Wij zitten nog in de “early jazz” : die (New Orleans genoemd wordt voor de zwarten ....en de Dixieland voor de blanken.

In 1917 geraakten vijf jonge blanke muzikanten onverwachts bekend met hun *Original Dixieland Jazz Band* . Ze hadden de naam Jazz aanvankelijk met twee ss geschreven en daarna met twee zz wat de definitieve naam zal worden in de ganse wereld. ....

Hun grote succes-nummer was de sindsdien beroemd gebleven “Tiger rag”. Het was in feite een pseudo-ragtime want die naam was immers in de mode. Er werden wel vaak stukken geschreven met verwijzing naar ragtime zonder er een te zijn., zoals “Alexanser’s Ragtime Band”.

Toch hadden de leden van het ODJO de jazz niet uitgevonden. Zij hadden dat soort dissonerende muziek gehoord in New Orleans in de rosse buurt van Storyville ...Het was een mengeling van gesyncopeerde en ritmische variaties op militaire marsen, vaudeville-liedjes, religieuze muziek en landelijke blues. ...Ze hadden die muziek doodgewoon wat verrijkt voor een bezetting van klarinet, trombone, trompet, piano en drums.

Tiger rag werd nog datzelfde jaar door het label *Victor* opgenomen en in een record-tempo werden meer dan een miljoen grammofoonplaten verkocht. Na hun succes in New York trokken ze naar Londen. Daar traden ze in 1919 op ter gelegenheid van het overwinningfeest WO I ;;;en dit in aanwezigheid van de koningin en koning Georges V. Dat betekende meteen de grote doorbraak van de jazz in gans Europa.

CD N° 1 nr 1 Tiger rag van Nick La Rocca.eerste; Opname 17 augustus 1917 Dominique J. “Nick” La Rocca (cornet/leader) ; Antony Scharbaro (drums) ; Eddie Edwards ((trombone) ; Larrie Schields (klarinet); Henry Ragas (piano).	2.14
--	------

De eerste Belgische Jazzplaat in 1927

Begin van de jaren twintig zette de jonge Louis Armstrong de Oceaan weerskanten in in vuur en vlam door zijn manier van optreden als solist op trompet. Hij was misschien wel de eerste echte improvisator. Zijn voorbeeld had een sterke invloed en diende als voorbeeld. In het begin waren de improvisaties heel kort ,....en houterig en onzeker.. ....niet alleen omdat de opname-tijd zeer beperkt was (max 3 minuten) en dat de muzikant op voorhand precies wist wat hij solo zou spelen. Alleen de meest gevorderde bandleaders , hadden een echte persoonlijke inbreng.

Ook het opkomende toerisme had een grote rol gespeeld in de verspreiding van de jazz in ons land. In die jaren was de rederij de Red Star Line bekend voor haar toeristische reizen Antwerpen-New York Tal van muzikanten waaronder Bee.... . Ouwerx.... Serluppens, ...Langlois. hadden op die pakketboten gespeeld. Zodoende ontdekten ze ter plaatse de authentieke Amerikaanse jazz ..;Bovendien brachten ze de eerste Amerikaanse jazz-platen mee naar huis .....platen die hier toen nog onvindbaar waren .

Het was echter dank zij de passie van Felix Faecq dat de jazz zijn intrede deed op de Belgische platenmarkt. Vanaf 1922 vertegenwoordigde hij het label Edison Bell en ook Amerikaanse merken. Omdat toen de verkoop van platen en die van partituren elkaar aanvulden, begon Faecq ook met een uitgeverij en een tijdschrift *Music*. Daarenboven stichtte hij in 1932 zijn “Jazz Club van België” en organiseerde een jaarlijkse wedstrijd voor jonge jazz-orkesten in het Brusselse Paleis voor Schone Kunsten.

In juni 1927 bracht, Faecq de eerste Belgische jazz-plaat op de markt met het orkest “*Chas Remue and his New Stompers*” De opnamen hebben plaats in een Londens studio voor het label *Edion Bell*. Er worden veertien nummers opgenomen, waarvan de helft composities van twee jeugdige muzikanten die schuil gingen achter de Engelse pseudoniemen David Bee (alias Ernest Craps) harpist, saxofonist en klaruinttist en Peter Packay, trompettist en pseudoniem voor Pierre Paquet. Dit was voor beiden een het begin van een schitterende loopbaan als componist /arrangeur.

Wij luisteren naar het eerste nummer “Vladivostok” Hierin horen wij de 20-jarige pianist Stan Brenders, die in 1936 zal benoemd worden als leider NIR Jazz-orkest.

<p>CD N° 2 Edison Chas Remue and his New Stompers (1ste Belgische jazz-plaat) nummer 1 Vladivostok van David Bee & Peter Packay - Opname 27 juni 1927 Edison Bell (London) ; Bezetting : <i>Alphonse Cox (trumpet) , Henri Léonard (trombone), Charles Remue (clarinet, alto, leader), Gaston Frederic (tenor, clarinet), Stan Brenders (piano), Remy Glorieux (sousaphone), Harry Belien (drums).</i> 2,54</p>

De twintiger jaren

In de twintiger jaren waren onze conservatoria en muziekscholen nog anti-jazz. Dat zal nog zo blijven duren tot in de jaren 1990 . Zelfs de saxofoon was niet opgenomen in het officieel muziek-onderwijs. De top-saxofonisten van die jaren hadden allemaal het instrument door zelfstudie leren bespelen. Jean Omer, Arthur Saguet, Fud Candrix hadden aan de basis viool gestudeerd.....David Bee was een klassiek geschoold harpist.....Lou Logist had fagot en accordeon geleerd.

Wij bezitten nog een opname uit 1925 van een Belgisch dans-orkestje *The Excellos Five*” De opname is dus nog 2 jaar ouder dan “*Chas Ramue en his New Stompers*” Het orkestje bestond in feite uit vier Belgen en de trompettist was een Nederlander (Louis Devries). De opname werd gerealiseerd door Grammophon in Berlijn. Toen waren Berlijn en Londen immers nog de voornaamste uitstralingspunten van de jazz in Europa. Parijs daarentegen betekende toen nog niet zoveel op gebied van jazz.

In 1934 zullen wij vernoemde trompettist Louis Devries terugvinden in een artikel dat verscheen in een Nederlandse krant. Het ging over het conservatorium van den Haag. ... De lezer werd er aan herinnerd dat men er sinds 1932 over een "Jazz-klas" beschikte, maar dat de cursus vanaf oktober 1934 ging uitgebreid worden. Volgende leraren werden aangeworven : Louis Devries voor trompet), ...Jack Devries voor sousafoon en string-bas en de Belg Josse Breyere voor trombone. Een duidelijk bewijs dat Nederland voorzeker het eerste land in Europa was waar de Jazz-muziek aanvaard was in het officiële muziek-onderricht.

Hier "The ExcellosFive" opgenomen in Berlijn. In 1925+

<p>CD N°3 nummer 4 "The Excellos Five Berlin, Germany about December 1925 / January 1926 Grammophon (D) 20372 Louis Devries (NI)- (cornet or trumpet), Henri Vandenbosch (trombone tenor sax, ? kazoo), Alphonse Van Asbroek (clarinet, alto sax, bass sax), Joop de Leur (piano); Robert Kieberg drums / leader</p>	<p>2,41</p>
---	-------------

All-Stars Band (*The Red Beans*)

Tijdens de zomermaanden 1927 stichten David Bee en Robert Dekers hun eerste beroeps-orkest "The Red Beans Orchestra". Dit orkest werkt op coöperatieve wijze. Alle leden verdienen evenveel en er is geen echte "chef". Dit orkest ondergaat sterk de invloed van de Chicago-stijl van de laatste gramfoonplaten van Red Nichols & his Five Pennies.

"The Red Beans Orchestra" treedt op in Geneve, Lugano, Milaan, Venetië en op de tentoonstelling van 1929 in Barcelona waar het op het op een financiële fiasco uitdraait ingevolge de onverwachte sluiting van de "Ambassadeurs" waar ze spelen. David Bee trekt naar Berlijn en wordt er de eerste saxofonist van het orkest van Carlo Minari. Robert De Kers probeert het verder met een vernieuwde bezetting in het "Café de Paris" in Monte Carlo en de "Pschorr Dancing" in Rotterdam. Daarna wordt het orkest definitief ontbonden in 1929.

Hierbij een opname van de "Red Beans" 1928

<p>CD N° 3 Nummer 7 <u>The Red Beans</u> <i>I wonder why</i> by David Bee Concerts given in Geneve, Luzerne; Lugano, Milaan, Venedig, Barcelone (1929) Robert De Kers (trumpet, co-leader); François "Sus" Van Camp (trombone); Ernest Craps alias David Bee (bass-sax, alto-sax, co-leader); Charles "Chas" Dolne (guitar, violin); René Van Dijk (piano); Leopold "Pol" Serluppens (drums); Paris, France, about February 1928</p>	<p>2,45</p>
---	-------------

The Radiolians (Gus Deloof- Brussel °1909)

Trompettist Gus Deloof was amper twintig jaar toen hij zich reeds begin van de dertiger jaren naar de top werkte, Door zijn virtuositeit vooral op de gestopte trompet ging zijn voorkeur naar kleine formaties, waarmee hij vanaf 1930 onafgebroken opnamen maakte. In de veertiger jaren zal hij zijn eigen bigband oprichten.

Hierbij een opname in 1932 van de Radiolians met een compositie van David Bee "Shake your hip"

CD N° 3 nummer 8 The Radiollans- Directed by Gus Deloof 2.41

<p><i>Shake your hip</i> by David Bee   Auguste "Gus" Deloof (cornet, leader); Victor Baudouin (trumpet); Jos Breyre, Marcel Thielemans (trombone); David Bee (clarinet solo, alto-sax); Jack Lowens (alto-sax); Fud Candrix (tenor-sax, arrangement); André "Joe Andy" Lievens (piano); Chas Dolne (guitar); Arthur Peeters (bass); Leopold "Pol" Serluppens (drums)   Brussels 21 March   1932</p>

Robert De Kers (Antwerpen °1909)

Ook Robert De Kers werd onder de beste Europese trompettisten. gerekend/ Hij speelde in het Europees-Amerikaans dansorkest van Harry Fleming met wie hij in Italië speelde ... Hij stichtte in 1932 een eigen orkest en trok er met de zwarte Amerikaanse zangeres Josephine Baker mee op toernee toernee in Frankrijk,, Zwitserland, Italië en Noord Afrika...Hij speelde met Brenders, ..., Eddie Tower,..... Jean Oomer,... John Ouwerx,... Ernst van 't Hoff , Hij was niet alleen een uitmuntend trompettist maar hij had ook een interntionale reputatie als jazz-componist. ...Hij schreef ook een leerboek voor "Harmonie en Orkestratie voor Dans-orkesten". Zijn formatie " Robert De Kers and his Cabaret Kings" werd destijds als een van de beste van het vasteland.

Hier een opname ervan in 1936 met een eigen compositie "In a hurry".

CD N° 3 nummer 10 Robert De Kers and his Cabaret Kings	2.43
Robert De Kers (tumpet, leader, arrangement); Isidore Rooms (trumpet); Jean Damm (trombone); David Bee (clarinet, tenor-sax); Jimmy Turner (clarinet, trumpet, alto-sax); Ernst Van 'tHof (piano); Frank Engelen (guitar); Fernand Fonteyn (bass); Bob Bosmans (drums)	
In a hurry by De Kers. Tabaris Dancing, The Hague, Holland, about April 1936	

Jean Omer (Nivelles 1912)

Jean Omer speelde van kindsbeen af viool. Maar door zelfstudie leerde hij saxofoon en klarinet spelen. Hij speelde vanaf zijn 16 jaar in verscchillende orkesten in België, Frankrijk en Italië .....stichtte in 1937 zijn beroemd geworden jazz-club, de "Boeuf sur le Toit" aan de Naamse Poort in Brussel Hij vormde tevens een groot orkest en gaf reeds het jaar daarop in 1938 een opmerkelijk concert in het Brusselse Paleis voor Schone Kunsten met als gast-solist de Negro-amerikaanse tenorsax Coleman Fawkins. Hierbij in kleine formatie een opname van 1937 met als speciale gaste de Nederlandse zangeres Anny Xhofleer. .

CD N° 3 nummer 11 <u>Jean Omer et son Orchestre de Jazz</u>	2.34
<i>Someday Sweetheart (Par. & Mus. Spikes & Bros)</i>	
Jean Omer (clarinet, violin) ; Max Geldray (harmonica) ; Rudy Bruder (piano) ; Frank Engelen (guitar) ; Leopld "Pol" Serluppens (drums) Anny Xhofleer (vocal)	
Brussels, Belgium, late December 1937	Columbia (GB) DF 4608

Stan Brenders (°1907)

Stan Brenders studeerde aan het Brussels conservatorium piano, kamermuziek contrapunten orkestdirectie. Hij debuteerde als twintigjarige pianist in 1927 in het orkest "Chas Remue and his New Stompers en bracht het in 1936 tot leider van het NIR-Jazz-orkest. .... dat tot de beste bigbands in Europa gerekend werd.

Hier een opname 1939 die doet denken aan de grote Amerikaanse orkesten uit die tijd.

CD N°3 nummer 12 <u>Stan Brenders en het Jazz-Otkest NIR/INR</u>	
<i>Wedding of Pocahontas by Larry Frottin)</i>	
Constant "Stan" Brenders (leader); Raymond Chantrain, Paul D'Hondt, Eugeéne Vanderborcht (trumpet); Jean Damm, François "Sus" Van Camp (trombone); Charles "Chas" Remue, Louis Billen (alto-sax, clarinet); Jacques "Jack" Demany (tenor-sax, cclarinet) ; Arthur Saguét (baritone-sax, tenor-sax, clarinet) ; Jean « John » Ouwerx (piano) ; Jim Vanderjeught "Jim Mac Kilburn", Joseph "Jos" Aerts (drums)	
Brussels, Belgium, May 1938	3,00

VARA-NIR

Op 17 februari 1940. werd een memorabele big-band wedstrijd georganiseerd tussen België en Nederland. Het doel was beide landen nauwer samen te brengen. Het orkest van Stan Brenders speelde vanuit de Vara in Hilversum en de Ramblers vanuit Brussel. Eerst krijgen wij de openings-toespraken van beide radio-zenders...Vervolgens het orkest Brenders met "John's Idea" door pianist John Ouwere. Dan is het de beurt aan de Ramblers met "Rollerskating on a rainbow" De hele uitzending duurde 39 minuten. Drie maanden later zal ons land bezet worden door Duitsland en zal de naam NIR veranderen in "Sender Brüssel"

CD N° 4 - 17 februari 1940 : The Ramblers o.l.v Theo Uden Massman (Vara), o.l.v. Theo Uden Masman live vanuit Brussel & het N.I.R. jazz-orkest o.l.v. Stan Brenders, live vanuit Hilversum

Nummers : 1. Ramblers tune 2. Aankondiging vanuit Hilversum en Brussel
3. Brenders "John's Idea" (John = Ouxerx de pianist van het orkest Brenders)

4. Ramblers "Rollerskating on a rainbow" 9.12

De Jazz-tandem Candrix – Deloof

Een van de voornamste orkstleiders was Fud Candrix. Hij werd geboren in 1908 in Tongeren.....studeerde aan het Luiks Conservatorim viool en compositie. . maar leerde door zelfstudie saxofoon spelen. Hij was volgeling van de beroemde Amerikaanse tenorsax Coleman Hawkins die in de dertiger jaren regelmatig in Nederland en België verbleef ...Candrix zal in totaal zo'n 250 plaat-opname maken, voornamelijk voor het label Telefunken. Hij maakt deel uit van de wat genoemd wordt de 3 groten uit de Belgische jazz-geschiedenis : Brenders, Omer en Candrix

Hierbij een compositie in samenwerking met Gus Deloof , opgenomen in november 1940

CD 5 nummer 19	<u>Fud Candrix und sein Orchester</u>	2.20
<i>Riffin at the Arena</i> Foxtrot by Candrix-Deloof)		
Telefunken Exportplatte A 10237/ 25432		22.11.1940 in Brüssel
Fud Candrix (Leitung, Arrangement, Violine, Tenorsaxophon, Klarinette)		
Trompeten : Gus Deloof, Roger Doneux,. Posaunen ; Josse Breyre, Louis Melon;		
Klarinetten : Bobby Naret, Jo Magis;		
Rhytmus : Raymond "Coco" Collignon (Klavier), Gaston Backaerts (Gitarre),		
Armand Dralants (Gitarre), Cam Marchant (Bass), Armand Dralants (Schlagzeug).		

TWEEDE DEEL "JAZZ TIJDENS DE OORLOGSJAREN

Onze jazz-musici waren niet allen gekend voor hun orkesten maar ook voor hun hun composities. ... Denken wij alleen maar aan de werken van Fud Candrix ...van Gus Deloof .....van Jean Omer.....of aan Stan Brenders' "I Envy" waaraan hij een gezongen versie toevoegde voor niet minder dan de Amerikaanse Jazz-idool Nat King Cole, .

Wij hadden dan ook nog Frank Engelen. ...Hij was gitarist en had een klassieke opleiding genoten aan het Antwerps conservatorium ... maar ook hij evolueerde naar de jazz. Hij trad op in talloze formaties in Nederland, Duitsland, Tsjechoslovakije en Italië. Men zag hem zelden op het voorplan als solist maar was steeds actief als componist en arrangeur. Zijn naam blijft voornamelijk vebonden aan de veertiger jaren met composities als *Badinage*, *Bagatelle*, *La piste*, *Avondschemering* en vooral *Studio 24* dat in de jaren veertig door ieder Europees orkest uitgevoerd werd.

Wij horen hem hier in het " *Chas Dolne Swingtette*" uit 1940. Het was een ongewone bezetting met viool, klarinet, accordeon piano/celesta, gitaar, contrabas en David Bee aan de harp . ...dus zonder drums. Violist Chas Dolne was in zijn tijd bekend als de "Belgische Stephane Grapelli"

CD N° 6 nummez 2 Chas Dolne's Swingtette *Saint Louis Blues*
Brussel december 1940

3.05

Chas Dolne (viool/gitaar); David Bee (harp); Bobby Naret (clarinet); Lou Logist (accordeon); Gene Kempf (viool); Jean Dehez (piano/celeste); Frank Engrlrm (gitaar); ean Beckand (contrabass);

Jazz in Duitsland

De algemene grote populariteit van de jazzmuziek, tijdens de twintiger jaren in Duitsland werd door de nazi's afgedaan als de doodgraver van de Germaanse tradities. Reeds bij de machtsovername door de Nazis in 1933 werd het de Berlijnse radio verboden nog "nigger-jazz" of de "ontaard- muziek van Joden uit te zenden.

Maar het is fout te veronderstellen dat hierdoor de jazz-muziek niet meer gespeeld werd. Integendeel..... Een van de voornaamste redenen waarom jazz-muziek, ondanks het verbod, gespeeld bleef in Duitsland (en de bezette gebieden) was dat Goebbels, de Duitse minister van Propaganda, een oogje dichtkneep. Hij wist heel goed dat het publiek het zeer moeilijk zou hebben wanneer deze lichte ontspanningsmuziek hen zou onthouden worden. Deze muziek moest tevens de soldaten een vorm van ontspanning bieden en hun moreel opvijzelen... Vanzelfsprekend waren optredens van orkesten met joodse muzikanten verboden...

Er zijn voorbeelden bij de vleet dat zelfs de meest- gekende Amerikaanse swingmers door de orkesten in Duitsland of in de bezette gebiedenc courant gespeeld werden. Maar die werden dan gespeeld onder Duitse, Franse of Nederlandse titels. ... Zo werd Tiger rag : *Schwarze Panter*, of *La rage du tigre*...St Louis Blues : *Lied vom Blauen Ludwig*,.....Jumping high : *Fremdensprunge* .....One o'clock jump (Basie) : *Een uur dans*.....China town : *De kleine Chinees*...Mood Indigo (Ellington) *In guter Stimmung*.....South rampart street parade : *Aanlegplaats* .... Bovendien werden langs allerhande spitsvondige achterpoortjes talloze Belgische jazz-platen geperst in Duitsland en dit, onder het zogezegde "waakzaam" oog van de Overheid. *Men kan zich nu nog moeilijk dergelijke toestanden inbeelden.*

Wij beluisteren nu het *Rudy Bruder Septet* in een uitvoering van *Badinage* van Frank Engelen,. opgenomen te Brussel in mei 1941..... met Frank Engelen als gitarist . Rudy Bruder was niet alleen een "Boogie Woogie" specialist maar had ook een persoonlijke srijl en improvisatietalent.

CD N° 6 nummer 10 Rudy Bruder Septet *Badinage by Frank Engelen.* 2;56

Rudy Bruder (piano/lead); Louis Dehaes (tompert); Henri Van Couille (altsax:clarinet); Jean Robert (tenor- & bassax; Frank Engelen (gitaar); Jean Delahaut (contrabass); Buddy Heynick (drums) Recorded Bxl mai 1941 (Decca 9163)

Delphi Palast met Fud Candrix en Jean Omer

Als we spreken over het Delphi Palast dan denken wij onmiddellijk aan het gigantische "Danspaleis" in het hartje van Berlijn . Hier speelden vanaf 1936 bij de sluiting in 1943 –spijts het nazi-regime - de meest beroemde bigbands uit binnen- en buitenland. .. waaronder deze van *Teddy Stauber*,...*Heinz Wehner*....*Günter Hertzog*.... *Heinz Burzynski*.... *Max Rumpf* .... *Arne Hülper uit Zweden*....*Ernst Van 't Hoff* uit Nederland....*Jean Omer* en *Fud Candrix* uit België..... Er werden ook talloze opnamn gemaakt voornamelijk door de platen-firma's Telefunken en Brunswick . ...Het *Delphi Palast* was voorzien van verschillende danspistes, ...maar tijdens de oorlog werd die ganse ruimte ingenomen door tafels en stoelen en de nodige verkoopstanden van drank . Dansen was "verboden" . De toegang was gratis.

Er was een namiddag- en een avond-voorstelling. De zaal zat telkenmale bomvol. .
Uren op voorhand stonden er lange files aan te schuinen... Veel frontsoldaten in verlof
...Ze hadden voorrang, evenals de vrouwen die hen vergezelden.

Het orkest van Fud Candrix speelde er in het voorjaar 1942 . Er werden op 19 mei door Telefunken opnamen gemaakt van verschillende stukken waaronder Metro Stomp van Bobby Naret dat onder de verduitsde titel *U-bahn* werd gepubliceerd. Tussendoor werden er zelfs cinema-opnamen voor “Wir machen Musik”

Tijdens de nacht van 30 april op 1 mei 1942 werd het orkest Candrix met groot vertoon afgelost door Jean Omer die er op zijn beurt 2 maanden zal spelen. .

Jean Omer zal er ook optreden in 1943 alvorens “Delphy” definitief zijn deuren zal sluiten ingevolge bombardementen op Berlijn.

Hierbij een opname van Jean Omer en zijn Orkest, met een eigen compositie “Schicksal” , opgenomen in het Delphi Palast door Brunswick op 21 juli 1942

CD 7 nummer 24 Jean Omer und sein Orchester (German Brunswick)
3.21

Jean Omer se svym orchestrem (Czech Brunswick) (44 1/2 GX9)

Swinging Delphi

Schicksal : Jean Omer

Berlin) : July 21, 1942

Discography R.Pernet ; Jean Omer (ldr,cl, as), Louis Dehaes, Fernand Debray, Georges Clais (tp) ; Roger Squinquel, Josse Beeckmans, Henri Vandenbosch (tb); Henri Van Coile, Henri Melderez (r. n.) Van Malderen) as,cl), Vic Baatens (bs, as, cl); Jean Robert, Joseph Clerckx (ts), Rudy Bruder (p), Frank Engelen (g), Jean Delahaet (b), Gaston Bogaerts (drm).

Wij vervolgen met een opname “Telefunken” van Groot Dans-orkest van Fud Candrix eveneens opgenomen in het Berliner Delphi Palast op 19 mei 1942..... Het is een compositie van van altsax en klarinet Bobby Naret,. De naam van de composssitie was *Metro Stomp*,..... maar die titel werd verduitsd in “*U-Bahn*.”

CD N° 8 nummer 14 Grosses Tanzorchester Fud Candrix Telefunken (26462)
3.03

Swinging Delphi - U-Bahan (Metro Stomp) : Bobby Naret - Berlin 19.05.1942 -

Discograpy : Robert Pernet : Fud Candrix (ldr, ts, arr), Jean Orban, Maurice Geigas, Janot Morales (tp) ; Louis Melon, Nick Frérard (tb) ; Bobby Naret (as, cl), Vic Bayens (as, cl, bs), Lou Logist, Benny Pauwels (ts,cl); Ivon De Bie (p, arr), André Merch (git), Gene Kempf (b!), Jeff De Boeck (drm, arr), Paul Dorn (Hagedorn) (v)

CHARLIE AND HIS ORCHESTRA - German Proaganda Swing 1941 – 1945

Tijdens de oorlogsjaren zond Duitsland via *Europasender Bremen*, Engelstalige propaganda uit . Vooral het programma ‘German Calling, gepresenteerd door de uit Ierland afkomstige William Joyce, alias “lord Haw Haw” kreeg grote bekendheid Deze uitzendingen hadden tot doel de vijand aan de overkant van het Kanaal te demoraliseren ,met perfecte moderne muziek waardoor de suggestie gewekt werd dat het programma van Joyce clandestien vanuit Engeland werd uitgezonden In zijn cynische commentaren, stonden de Joden... Wiston Churchill en later Roosevelt centraal. .

De programmas van Joyce werden afgewisseld met jazzmuziek, grotendeels swingnummers van Engelse en Amerikaanse origine en oudere “evergreens”. Ze Za werden gespeeld door *Charlie and his Orchestra*, ...een studioband die door Propaganda-minister Goebbels voor dat doel speciaal gesticht werd.

De band ontleende zijn naam aan de zanger Karl”Charlie“ Swedler. De leiding van de band werd toegewezen aan veertigjarige saxofonist Lutz Templin die ook instond voor de arrangementen.

Om de luisteraar op het verkeerde been te zetten hield zanger *Charlie*, zich in het eerste couplet van een bekend nummer vaak aan de originele tekst, om dan vervolgens in de tweede strofe uit te pakken met anti-joodse commentaren zoals “*The man with the big cigar*” waarmee vanzelfsprekend Winston Churchill bedoeld werd..... of zoals in het geval van Charles Trenet’s hit *BOOM*, met een lofzang, op de succesvolle optredens van de Duitse *U-Boot-vloot* : De tekst luidde *BOOM, why did my ship go BOOM*

Deze opnamen kwamen niet in de handel. Er werden alleen zo’n 50 tot 100 stuks gemaakt Deze waren alleen bestemd voor korte golfzenders die gericht waren op het buitenland.....Er werden ook nog opnamen verstuurd naar radio-znders in de bezette gebieden ...en een deel werd voorbehouden voor de diverse Duitse krijgsgevangen -kampen an Britse en Amerikaanse soldaten.

Het orkest bestond uit een vaste kern van muzikanten. . Maar soms deed men wel beroep op buitenlandse artiesten, vanzelfsprekend van het allerhoogste niveau. Ze kwamen voornamelijk uit Italië, Nederland en België . Onder de Belgische muzikanten noteerden wij trombonist Josse Breyre van Malmedy en en saxofonist Jean Robert. van Brussel.

Hierbij twee Propaganda Swing-nummers a) St Louis Blues van einde 1940;

b) *The man with the big cigar* waarmee de

Engelse premier Winsto Churchil bedoeld werd. Een uitzending van 16 januari 1942.

CD 8 Nr 9 German Propaganda Swing 1941 – 1943 door Charlie and his Orchestra
Nummer 3 : St Louis Blues (late 1940)

3.11

Nummer 17 : The Man with the big cigar (=Winston Churchill) (12 January 1942)

3.05

Het orkest draaide rond een vaste kern van muzikanten maar tientallen anderen zorgden regelmatig voor versterking of vervanging, ook uit het buitenland, voornamelijk uit : Italië, Nederland en België (trombonist Josse Breyere en saxofonist Jean Robert)

Vaste kern . Lutz Templin (leider en arrangeur): zanger Karl “Charlie Schwndler; Fritz ‘Freddie’ Brocksieper (drummer) ; Eugen Henkel (tenorsaxofonist); Teddy Kleindin (altsaxofonist); Willy Berking (trombonist); Charly Tabor trompettist) en Otto Tittmann (bassist) . Verder waren er : Walter Leschetitzky (eerste violist), Heinz Munsonius (accordeonist), Feanz Munck (pianist); Detlev Lais (tenor- saxofonist, Helmut Zacharias (violist); Margot Friedländer..... .

Stijgend aantal Belgische orkesten

Tijdens de oorlogslaren zien wij in ons land een steeds stijgend aantal orkesten ..... de International’s onder leiding van drummer Jeff De Boeck..... het Quintette du Club Rythmique de Belgique, van klarinettist Henry Van Bempst,.....de orkesten van Gus Clarck,... Yvon De Bie,... Jack Klüger,... Emile Deltour,..... Gene Dersin; ... Bobby Naret. In 1942 voegt Brenders strijkers aan zijn bigband toe....Het voorbeeld wordt gevolgd Jean Omer... Gus Deloof... Robert De Kers,... Fud Candrix... Verder noteren wij een ganse reeks van hoog-gekwoeteerde solisten waaronder saxofonisten Jean Robert, Vic Ingeveldt,, ...pianisten : Coco Colignon, Yvon De Debie,....Rudy Bruder.....violisten : Emile Deltour, Chas Dolne ... accordeonisten ; Gus Viseur, Lou Logist.....trombonisten : Jean Dam, Albert Brinckhuyzen, Josse Breyre..... Trompettisten :Louis Dehaes, Raymond Chantrain ....klarinettist : Bobby Naret die later ook een eigen bigband zal stichten ....en zangeres : Martha Love

Een heel speciaal geval was zigeuner-gitarist Django Reinhardt ....Hij werd de ganse oorlog door de Duitse overheid een "beschermende hand" boven het hoofd gehouden en trad niet alleen op in België Frankrijk of Italië, maar zelfs in Duitsland .....
Treffend was ook de publiciteit die Jean Omer liet verschijnen in de kranten
"Ingeval van "alerte" voor mogelijke luchtaanvallen ..is er geen beter schuilplaats dan de Brusselse Jazztempel "Le Boeuf-sur-le-Toit aan de Brusselse Naamse Poort. .

Hier volgt "Studio 24" van Frank Engelen in een uitvoering van gitarist Django Reinhardt en pianist Yvon De Bie,. Een opname in Brussel op 16 april 1942.

CD N° 10 nummer 4 <u>Django Reinhardt & Yvon De Bie</u>	2.59
Studio 24 by Frank Engelen	
Django Reinhardt (guitar) - accompanist Yvon De Bie (piano) Brussels 16.04.1942	

David Bee componeerde zijn "Obsession" in 1942. Op slag werd het in gans Europa gespeeld Na de bevrijding zal ook de Amerikaanse klarinettist Benny Goodman het op zijn repertoire zetten. . Hier een live-opname met zijn orkest ter gelegenheid van de Wereldtentoonstelling in Brussel in 1958.

CD N° 11 nummer 1 inleiding : 1.04	vervolgens nummer 3 (Obsession)	Tot. 4.12
<u>Benny Goodman and his Orchestra</u> - <i>Benny in Brussel at the Brussels Fair 1958</i> -		
Music : <i>OBSESSION</i> composed by David Bee in 1942		
Benny Goodman (clarinet); Taft Jourdan , John Frosk, Emmet Perry: Billy Hodges, (trumpet); Rex Peer, Vernon Brown, Willie Dennis (trombone); Zoot Sims, Seldon Powell, Gene Allen (saxophone); Roland Hanna (piano); Billy Bauer (guitar); Arvell Shaw (bass), Roy Burnes (drums), Jimmy Rushing (vocal)		

Nog Brenders : Kapriziöse Trompeten (Trucky Trumps)) werd te Brussel op 4 oktober 1943 opgenomen voor "Brünswick" Wij horen een Unisono-staccato op 3 trompetten , en na een wijziging in het ritme een kunstige trompet-solo door Georges Clais .

CD N° 12 nummer 19 <u>Stan Brenders Grosses Tanzorchester</u>	
<i>Kapriziöse Trompeten</i> "Komposition von <i>Stan Brenders-Brünswick</i> Aufnahme etstanden in Brüssel 04.10.1943	3.05
Constant "Stan" Brenders (Leitung , Komponist)	
Trompeten : Georges Clais (Solo), Raymond Chantrain, Eugèn Vanderbotgft;	
Posaunen : Jean Damm, Sus Van Camp;	
Saxophone, Klarinetten : Jeff Van Heerswingels, Louis Billen,, Jack Demany,, Arthur Saguet;	
Rhythmus : John Ouwerx (Klavier), Jim Vanderjeught (Gitarre), Arthur Peeters (Bass), <i>Josse Aerts (Schlagzeug).</i>	

Boogie Woogie een compositie van Pinetop Smith werd het orkest van Brenders opgenomen in mei 1942. Het is voornamelijk de talentvolle pianist John Ouwerx die amen met drummer Josse Aerts het sterke, zwerige boogie-ritme beheersen. De opname dateert van mei 1942

CD 12 nummer 23 <u>Stan Brenders Grosses Tanzorchester (Dezelfde Bezetting)</u>
<i>Boogie Woogie von Smith</i> - März 1942

BESLUIT

Na de oorlog werd alles door een wit / zwart bril bekeken. Was men een patriot of een collaborateur ? Enkele jazzmuzikanten werden vervolgd voor zogenaamde *culturele collaboratie*. Ze hadden in zekere zin samengewerkt met de bezetter, alhoewel praktisch geen enkele jazzmuzikant nazi-sympathieën had gekoesterd. Integendeel.

Hoe dan ook, het grootste slachtoffer werd Stan Brenders ,die vanaf 1936 met het groot Jazz-orkest van het NIR voor de Radio speelde en dat ook na 1940 was blijven doen, omdat er noch voor hem, noch voor zijn muzikanten ander werk was.

Van Brenders werd in de bevrijdingsdagen gezegd dat hij in Duitsland had gespeeld en er ook platen had opgenomen. Allemaal onzin. Want Brenders had sinds 1940 geen enkele dag België verlaten, daar hij de dagelijkse radio-uitzendingen verzorgde.

A.M